

Nr 1

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändringar i lagen om rätt till fiske m. m.

Genom en den 10 december 1954 dagtecknad proposition, nr 16, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1) Lag

angående ändring i lagen den 1 december 1950 (nr 596) om rätt till fiske

Härigenom förordnas, att 3, 37, 38 och 41 §§ lagen den 1 december 1950 om rätt till fiske skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Vid kusten av Norrbottens län, vid kusterna av Kalmar län söder om Kråkelund, vid Blekinge läns östra kust (norr om Torhamnsudde) samt vid Skånes östra och södra kuster må innehavare av enskild fiskerätt även utan myndighets tillstånd sträcka fast redskap från det enskilda vattnet vidare ut i allmänt vatten, dock ej på större avstånd än tvåhundra meter från den stranden följande kurvan för högst tre meters djup vid fastlandet eller vid ö av minst etthundra meters längd.

Vid kusten av Norrbottens län, vid kusterna av Kalmar län söder om Kråkelund, i Blekinge län vid dess östra kust (norr om Torhamnsudde) samt öster om en linje dragen från Torhamnsudde över Videskärs nordspets och Ungskärs sydspets till Ut-längans sydspets ävensom vid Skånes östra och södra kuster må innehavare av enskild fiskerätt även utan myndighets tillstånd sträcka fast redskap från det enskilda vattnet vidare ut i allmänt vatten, dock ej på större avstånd än tvåhundra meter från den stranden följande kurvan för högst tre meters djup vid fastlandet eller vid ö av minst etthundra meters längd.

Vad i ————— fiskerättens omfattning.

37 §.

Ertappas någon å bar gärning, då han bedriver olovligt fiske, eller anträffas redskap för sådant fiske ut-

Ertappas någon å bar gärning, då han bedriver olovligt fiske, eller anträffas redskap för sådant fiske ut-

(Gällande lydelse)

satt i vattnet, må av länsstyrelsen eller fiskeristyrelsen *förordnad* fisketillsynsman, *samt*, där fisket kränker enskild fiskerätt, *jämväl* vederbörande rättsägare eller hans folk beslagtaga fångsten och redskapet ävensom båt eller annat, som kan antagas äga betydelse för utredning om brottet.

Har egendom tagits i beslag enligt första stycket, skall anmälan därom göras till närmaste polisman, *som* har att förfara som om han själv gjort beslaget; dock må fångst, som tagits i beslag av innehavaren av enskild fiskerätt eller hans folk, utan anmälan behållas av fiskerättshavaren.

(Föreslagen lydelse)

satt i vattnet, må fisketillsynsman *som förordnats* av länsstyrelsen eller fiskeristyrelsen, *befälhavare å statens fartyg, vilket blivit utsänt för att övervaka ordningen å fiskeplats, samt befattningshavare vid tullverkets kustbevakning* beslagtaga fångsten och redskapet ävensom båt eller annat, som kan antagas äga betydelse för utredning om brottet. *Enahanda befogenhet tillkommer*, där fisket kränker enskild fiskerätt, vederbörande rättsägare eller hans folk.

Har egendom tagits i beslag enligt första stycket, skall anmälan därom göras till *vederbörande polis- eller åklagarmyndighet* eller till närmaste polisman. *Den som erhållit sådan anmälan* har att förfara som om han själv gjort beslaget.

Fångst, som tagits i beslag av innehavaren av enskild fiskerätt eller hans folk, må dock, *därest för beslaget ej tillika föreligger annan grund än i denna lag är stadgad*, utan anmälan behållas av fiskerättshavaren.

38 §.

Böter och viten som ådömas enligt denna lag, så ock förverkat redskap eller dess värde, tillfalla kronan.

Förverkad fångst eller dess värde tillfaller, om fisket utan intrång i enskild fiskerätt skett i allmänt vatten eller i fiskådra, kronan och eljest den som har den enskilda fiskerätten.

Förverkad fångst eller dess värde tillfaller, om fisket utan intrång i enskild fiskerätt skett i allmänt vatten eller i fiskådra *eller om fångsten tillika är förverkad på annan grund än i denna lag är stadgad*, kronan och eljest den som har den enskilda fiskerätten.

Förverkat redskap eller dess värde *tillfaller* kronan.

Vite må ————— till frihetsstraff.

41 §.

Då beslut ————— ägde rum.

Är någon missnöjd med länsstyrelses beslut enligt denna lag, må klagan föras hos Konungen genom besvär, vilka skola hava inkommit till jordbruksdepartementet inom två må-

Är någon missnöjd med länsstyrelses beslut enligt denna lag, må klagan föras hos Konungen genom besvär, vilka skola hava inkommit till jordbruksdepartementet inom två må-

(Gällande lydelse)

nader efter det klaganden erhöll del av beslutet.

(Föreslagen lydelse)

nader efter det klaganden erhöll del av beslutet. *Vederbörande fiskeriintendent är på grund av sin befattning behörig att föra klagan över sådant beslut.*

Beslut, som ————— omedelbar efterrättelse.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1955.

2) Lag

om ändrad lydelse av 13 kap. 15 § vattenlagen

Härigenom förordnas, att 13 kap. 15 § vattenlagen den 28 juni 1918 (nr 523) skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

13 KAP.

15 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmänna strafflagen.

Om straff och annan påföljd för den som överträder fiskeförbud, vilket meddelats i anledning av företag enligt denna lag eller motsvarande äldre lag, stadgas i särskild ordning.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1955.

3) Lag

angående ändrad lydelse av 26 § 1 mom. och 31 § 1 mom. lagen den 3 juni 1938 (nr 274) om rätt till jakt

Härigenom förordnas, att 26 § 1 mom. och 31 § 1 mom. lagen den 3 juni 1938 om rätt till jakt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

26 §.

1 mom. Den som ————— erlægga jaktvårdsavgift.

Till bevis om att den jagande fullgjort vad honom enligt första stycket åligger skall han vid jakten med-

Till bevis om att den jagande fullgjort vad honom enligt första stycket åligger skall han vid jakten med-

¹ Senaste lydelse av 26 § 1 mom., se SFS 1951:290.

(Gällande lydelse)

föra ett för honom gällande jaktkort; och vare han pliktig att vid anfordran uppvisa kortet för polisman eller med polismans befogenhet utrustad ordningsvakt för jaktbevakning, befattningshavare vid domänverket, lappfogde eller tillsynsman vid lappväsendet, stiftsjägmästare eller dennes biträden ävensom för den som äger, innehar eller vårdar marken eller den eljest där äger jakträtt; skolande den befattningshavare vid domänverket, lappväsendet och stiftsnämnd sålunda tillkommande befogenheten att påfordra uppvisande av jaktkort hava avseende allenast å mark som står under hans förvaltning eller uppsikt.

(Föreslagen lydelse)

föra ett för honom gällande jaktkort; och vare han pliktig att vid anfordran uppvisa kortet för polisman eller med polismans befogenhet utrustad ordningsvakt för jaktbevakning, befattningshavare vid domänverket *eller vid tullverkets kust- eller gränsbevakning*, lappfogde eller tillsynsman vid lappväsendet, stiftsjägmästare eller dennes biträden ävensom för den som äger, innehar eller vårdar marken eller den eljest där äger jakträtt; skolande den befattningshavare vid domänverket, lappväsendet och stiftsnämnd sålunda tillkommande befogenheten att påfordra uppvisande av jaktkort hava avseende allenast å mark som står under hans förvaltning eller uppsikt.

31 §.

1 mom. Anträffas å — — — — — för sig.

Å område där jakträtt tillkommer kronan liksom å de till lapparnas utslutande begagnande anvisade områdena tillkomme enahanda rätt polisman och med polismans befogenhet utrustad ordningsvakt för jaktbevakning ävensom personal vid domänverket samt lappfogde och *lapp*tillsyningsman.

Å område där jakträtt tillkommer kronan liksom å de till lapparnas utslutande begagnande anvisade områdena tillkomme enahanda rätt polisman och med polismans befogenhet utrustad ordningsvakt för jaktbevakning ävensom personal vid domänverket *och vid tullverkets kust- eller gränsbevakning* samt lappfogde och *tillsynsman vid lappväsendet*.

Har den — — — — — i 36 §.

Vad i — — — — — än kronan.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1955.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de genom propositionen framlagda förslagen, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i fiskerättslagen, vattenlagen och jaktlagen. Förslaget innebär dels att ånyo för riksdagen framläggas de lagförslag, vilka tidigare, i samband med förslag till ny fiskeristadga, avlämnats i

propositionen nr 183 till 1954 års riksdag, dels att i fiskerättslagen föreslås ytterligare ändringar i två avseenden. Den ena av dessa ändringar går ut på att den rätt, som enligt 3 § fiskerättslagen nu tillkommer innehavare av enskild fiskerätt att vid Blekinge läns östra kust (norr om Torhamnsudde) utan myndighets tillstånd sträcka fast redskap från det enskilda vattenet ut i allmänt vatten, skall gälla även i vissa vatten söder och sydväst om Torhamnsudde. Det andra nya ändringsförslaget innebär, att i 41 § införes en uttrycklig bestämmelse om att fiskeriintendent på grund av sin befattning är behörig att föra klagan över beslut, som länsstyrelse meddelat enligt fiskerättslagen.

Det föreslås att lagändringarna skall träda i kraft den 1 april 1955.

Ändring av fiskerättslagen

De tidigare ändringsförslagen

De föreslagna ändringarna av 37 och 38 §§ lagen om rätt till fiske är desamma som upptagits i propositionen nr 183. Ändringarna innebär i huvudsak en samordning av förverkandebestämmelserna i denna lag med motsvarande föreskrifter i den nya fiskeristadgan. Därjämte föreslås, att befälhavare på fisketillsynsfartyg och befattningshavare vid tullverkets kustbevakning skall få motsvarande befogenheter i fråga om fisketillsynen som tillkommer dem enligt den nya fiskeristadgan. I fråga om detaljerna i ändringsförslagen och motiven till dessa kan hänvisas till propositionen nr 183 vid 1954 års riksdag (s. 145, 146, 148, 160, 162—187, 201—203, 215 och 216). Mot de föreslagna ändringarna gjorde tredje lagutskottet i sitt utlåtande, nr 28/1954, ej någon erinran.

Besvärsrätt för fiskeriintendent

I den nya fiskeristadgan har i 41 § intagits en uttrycklig bestämmelse om att vederbörande fiskeriintendent på grund av sin befattning är behörig att föra klagan över beslut, som länsstyrelsen meddelat med stöd av stadgan. Motsvarande bestämmelse fanns även i den tidigare stadgan. Lagen om rätt till fiske innehåller däremot intet stadgande om fiskeriintendents besvärsrätt. Av motiven till nämnda lag framgår emellertid att sådan rätt ändock ansetts tillkomma honom.

I sitt utlåtande nr 28 vid 1954 års riksdag i anledning av propositionen rörande ny fiskeristadga m. m. ifrågasatte *tredje lagutskottet*, om det icke vore lämpligast med ett uttryckligt stadgande om besvärsrätt för fiskeriintendent även i fiskerättslagen, samt anförde härom (s. 76 i utlåtandet).

Föredragande statsrådet framhåller i nu förevarande proposition, att fiskeriintendent visserligen utan särskilt stadgande torde vara behörig att överklaga länsstyrelsens jämlikt fiskeristadgan meddelade beslut men att den uttryckliga bestämmelsen om besvärsmått för fiskeriintendent, som förefinnes i nu gällande fiskeristadga, likväl bibehållits *dels* därför att missuppfattning kunde ske, om den borttoges, och *dels* emedan den kunde vara av värde som upplysning för allmänheten. Utskottet, som i och för sig intet har att erinra mot vad föredragande statsrådet sålunda anfört, ifrågasätter emellertid om det under sådana förhållanden icke vore lämpligast att även i fiskerättslagen upptaga ett uttryckligt stadgande om besvärsmått för fiskeriintendent. Frågan härom synes böra ånyo övervägas av Kungl. Maj:t.

Föredragande statsrådet. Såsom jag i propositionen nr 183 anfört fanns starkare skäl för att till nya fiskeristadgan från den gamla överföra en bestämmelse om fiskeriintendents besvärsmått än att i fiskerättslagen införa ett stadgande, som — fastän även då en sådan bestämmelse fanns i gällande fiskeristadga — vid dess tillkomst ansågs ej erforderligt.

Tredje lagutskottet har emellertid i likhet med några remissinstanser ansett, att frånvaron av en uttrycklig bestämmelse möjligen kan föranleda missuppfattning. Då detta icke är uteslutet och då en uttrycklig bestämmelse kan vara till upplysning för allmänheten, har jag intet emot att en sådan införes. Jag föreslår därför, att i 41 § lagen om rätt till fiske införes ett stadgande om fiskeriintendents besvärsmått av huvudsakligen samma lydelse som motsvarande stadgande i 41 § fiskeristadgan.

Gränspunkten mellan Blekinge läns södra och östra kust

Framställningen

I en till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet ställd skrivelse den 30 januari 1953 har Ostkustens ålfiskareförbund, förening u. p. a., hemställt om ändring av den i 3 § fiskerättslagen angivna gränspunkten mellan Blekinge läns östra och södra kust, nämligen Torhamnsudde. Till stöd härfor har förbundet anfört följande.

Sedan den nya fiskerättslagen trätt i kraft, har ålfiskarna på öarna Långören, Ungskär och Utlängan utanför Torhamnslandet i Blekinge blivit försatta i en mindre önskvärd undantagsställning i fråga om rätten till fiske utanför dessa öars ostkust jämfört med deras yrkesbröder på fastlandet. I den senaste fiskerättslagstiftningen har nämligen gränsen mellan Blekinge läns ost- och sydkust dragits vid Torhamnsudde. Fråga är, om det ur rent geografisk synpunkt är riktigt att hänföra dessa öar till sydkusten. De är mera att betrakta såsom en direkt fortsättning av ostkusten. Särskilt framträder likheten med fastlandet i fråga om djupkurvorna och bottenförhållandena på östra sidan av öarna. Även ur fiskenärings synpunkt är de att hänföra till ostkusten, enär samma förutsättningar för och art av fiske gäller för östra sidan av ifrågavarande öar som för fastlandets ostkust. Befolkningen på öarna driver nästan undantagslöst ålfiske såsom huvudnäring. På fastlandet får man generellt utsätta ålbottengarn 200 meter utan-

för 3-metersdjupet (3-meterskurvan), varemot man söder om Torhamnsudde ej utan särskilt tillstånd får utsträcka garnen längre än till 300-meterslinjen eller intill 3-meterskurvan, där denna går längre ut. Tidigare gällde 180-metersregeln även för nämnda öar. Dessa förhållanden medför, att ålfiskarna på öarna har fått vidkännas en minskning av värdet utav sina ålfisken, som ej kan gottgöras genom tillfälliga tillstånd till utsträckt fiskerätt.

Förbundet har i första hand hemställt, att gränspunkten skall bestämmas till »cirka 150° från Utlängans södra udde». Om detta ej ansågs lämpligt, yrkades att en särbestämmelse skulle givas, enligt vilken för östra sidan av de nämnda öarna skulle gälla samma bestämmelser som för länets östra kust. Vidare har förbundet framhållit, att det ur allmän synpunkt vore bättre att gränspunkten ändrades på sätt förbundet föreslagit än att ägarna av berörda, mycket värdefulla fisken skulle behöva begära ersättning för minskade fångster och värdeminskning å fiskefastigheterna.

Gällande rätt

Enligt 1 § lagen den 1 december 1950 om rätt till fiske må, såvitt ej annat följer av 3 §, fast fiskeredskap utsättas i allmänt vatten endast efter tillstånd av myndighet som Konungen bestämmer. I 3 § stadgas rätt för innehavare av enskild fiskerätt vid kusten av Norrbottens län, vid kusterna av Kalmar län söder om Kråkelund, vid Blekinge läns östra kust (norr om Torhamnsudde) samt vid Skånes östra och södra kuster att även utan myndighets tillstånd sträcka fast redskap från det enskilda vattnet vidare ut i allmänt vatten, dock ej på större avstånd än tvåhundra meter från den stranden följande kurvan för högst tre meters djup vid fastlandet eller vid ö av minst etthundra meters längd.

Motivet för den skillnad, som sålunda gjorts mellan olika kuststräckor, framgår bl. a. av ett uttalande av vederbörande departementschef vid lagrådsremissen av förslaget till fiskerättslag. Departementschefen anför där (prop. nr 60 till 1950 års riksdag, s. 57), att fri utsträckningsrätt borde medgivas endast vid sådana långgrunda kuststräckor där yttergränsen för det enskilda fiskevattnet ansågs gå tämligen långt från stranden och där strandägarna bedrev ett särskilt inkomstbringande fiske med fasta redskap, medan det fria yrkesfisket var av sådan art att från frifiskarhåll nämnvärt intresse i allmänhet saknades för en inskränkning i strandägarnas rätt att fiska med fasta redskap.

Lagrådet föreslog, att uttrycket i den föreslagna lagtexten »Blekinge läns östra kust» skulle förtydligas.

I anledning härav tillsattes i propositionen efter nämnda uttryck orden »norr om Torhamnsudde» inom parentes. Denna ändring ansågs vara av formell natur (propositionen, s. 226). Något motiv för den valda gränspunkten anfördes ej.

Vid riksdagsbehandlingen framfördes motionsvis yrkande att utsträckningsrätten skulle gälla bl. a. även Blekinge läns södra kust. På hemställan

av tredje lagutskottet avslag riksdagen yrkandet i denna del. Utskottet anförde härom i sitt utlåtande (nr 23/1950), att vid Blekinge läns södra kust, ej minst vid Listerlandet, en tillståndsfri utsträckningsrätt mångenstädes torde skada annat fiske och medföra en opåkallad utflyttning av den enskilda fiskerätten.

Utredning och remissyttranden

I anledning av ålfiskareförbundets framställning i skrivelsen den 30 januari 1953 har inom jordbruksdepartementet verkställts utredning och upprättats en promemoria med förslag till ändrad lydelse av 3 § fiskerättslagen. Därvid har de delar av Blekinge län, där den i 3 § avsedda utsträckningsrätten föreslagits skola gälla, angivits med orden »vid Blekinge läns östra kust (norr om Torhamnsudde), vid östra kusten av öarna Långören, Videskär, Ungskär och Utlängan i Jämjö kommun av Blekinge län».

Över departementspromemorian har efter remiss yttranden avgivits av ålfiskareförbundet, fiskeristyrelsen, Blekinge läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott samt Blekinge läns havsfiskeförening.

Samtliga remissinstanser har uttryckligen tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. Ålfiskareförbundet har emellertid tillagt, att en flyttning av gränspunkten på sätt förbundet ursprungligen föreslagit skulle vara att föredraga ur fiskarens synpunkt. Vidare har fiskeristyrelsen ansett, att lagtexten borde förtydligas.

Föredragande statsrådet

Föredragande statsrådet anför bland annat: Stor försiktighet bör visserligen iakttagas vid genomförande av ändringar i fiskerättslagen så att rubbning ej sker i de principer, som ligger till grund för denna. En ändring, som innebär vidsträcktare rätt för innehavare av enskild fiskerätt att fiska på allmänt vatten, kan ofta innebära inskränkning i den rätt som enligt gällande bestämmelser tillkommer annan fiskande. I förevarande fall torde emellertid utredningen klart ge vid handen, att någon olägenhet för andra fiskande ej skulle uppkomma om de enskilda fiskerättshavarna genom lagändring tillerkändes sådan utsträckningsrätt som föreslagits i promemorian. I fråga om avfattningen av lagtexten har fiskeristyrelsen i enlighet med yttrande från fikeriintendenten i Västerhavets distrikt ifrågasatt, huruvida den i promemorian föreslagna lydelsen ej borde förtydligas. Avsikten är givetvis att vad som gäller för de angivna öarna jämväl skall gälla det vatten och de holmar, som ligger öster om och mellan de angivna kuststräckorna. Då emellertid den föreslagna ordalydelsen kan medföra tvekan i detta hänseende förordar jag att 3 § i vad den avser Blekinge län får följande lydelse »i Blekinge län vid dess östra kust (norr om Torhamnsudde) samt öster om en linje dragen från Torhamnsudde över Videskärs nordspets och

Ungskärs sydspets till Utlängans sydspets». Enligt denna formulering kommer utsträckningsrätten visserligen att gälla även på västra sidan av Långören, men detta är motiverat enär denna ö ligger öster om Videskär.

Ändringarna i vattenlagen och jaktlagen

Det föreslagna nya stadgandet i vattenlagen innebär blott ett påpekande av de straff- och förverkandebestämmelser som den nya fiskeristadgan innehåller i fråga om överträdelse av fiskeförbud, vilket meddelats i anledning av företag enligt vattenlagen eller motsvarande äldre lag. I propositionen nr 183 vid 1954 års riksdag hade stadgandet utformats som ett nytillkommet andra stycke i 13 kap. 14 § vattenlagen. I den nu förevarande propositionen har på förslag av lagrådet vidtagits den redaktionella jämkningen, att stadgandet i stället fått sin plats i 15 § i nyssnämnda kapitel. I samband härmed föreslås, att de nuvarande bestämmelserna i detta lagrum upphäves, enär de genom annan lagstiftning blivit överflödiga.

Beträffande lagen om rätt till jakt föreslås endast den sakliga ändringen, att befattningshavare vid tullverkets kust- eller gränsbevakning skall få vissa befogenheter i fråga om jakttillsynen.

I fråga om motiven till ändringsförslagen må hänvisas till propositionen nr 183 vid 1954 års riksdag (s. 157, 158, 166, 169—178, 203 och 204). Tredje lagutskottet vid nämnda riksdag framställde i sitt utlåtande (nr 28) ingen erinran mot de föreslagna ändringarna.

Ikraftträdandet

Föredragande statsrådet anför härom följande.

Med hänsyn till önskemålet att de föreslagna ändringarna i fiskerättslagen genomföres så snart som möjligt efter den nya fiskeristadgans ikraftträdande den 1 januari 1955 förordar jag att dessa träder i kraft den 1 april 1955. Samma tidpunkt bör då lämpligen gälla även för de andra lagförslagen.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot de genom propositionen framlagda lagförslagen och får därför hemställa, att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 2 februari 1955

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Osvald, Albert Hermansson, Lindahl, Ivar Nilzon, Axel Jansson, Herbert Hermansson, Ebbe Ohlsson och William Ohlsson; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Åhman, Andersson i Mölndal, Johansson i Torp, Nyberg, Levin, Andersson i Dunker och fru Boman.